

Brussel, 20.9.2018
COM(2018) 658 final

Voorstel voor een

BESLUIT VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**betreffende de beschikbaarstelling van middelen uit het Solidariteitsfonds van de
Europese Unie voor bijstand aan Letland**

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

Dit besluit heeft betrekking op de beschikbaarstelling, in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 2012/2002 van de Raad van 11 november 2002¹ (hierna "de verordening" genoemd), van een bedrag van 17 730 519 EUR uit het Solidariteitsfonds van de Europese Unie (SFEU) voor het verlenen van bijstand aan Letland naar aanleiding van de overstroming in 2017. Deze beschikbaarstelling wordt volledig gefinancierd door gebruik te maken van een deel van de 47 479 154 EUR aan vastleggings- en betalingskredieten voor voorschotten die reeds in de begroting 2018 zijn opgenomen. Bijgevolg is geen gewijzigde begroting vereist.

2. INFORMATIE EN VOORWAARDEN

In de zomer en het najaar van 2017 werd Letland getroffen door langdurige hevige regenval die leidde tot verzadiging van de bodem en vervolgens tot overstromingen in het hele land, met name in de regio Letgallen en de omliggende gebieden. Daardoor werden gewassen vernield en was er uitgebreide schade aan waterlopen, rioleringen en de daarmee samenhangende waterzuiveringsinstallaties, alsmede aan weg- en spoorweginfrastructuur.

- (1) Letland heeft een aanvraag voor een bijdrage uit het SFEU ingediend op 14 november 2017, binnen de termijn van twaalf weken na de vaststelling van de eerste schade op 24 augustus 2017. De aanvraag werd ingediend als "grote natuurramp" overeenkomstig artikel 2, lid 2, van de verordening. Op 27 april 2018 heeft Letland in antwoord op een verzoek van de Commissie aanvullende informatie verschaft die nodig was om de beoordeling van deze zaak te kunnen afronden.
- (2) De ramp heeft een natuurlijke oorzaak en valt derhalve onder het toepassingsgebied van het SFEU.
- (3) Letland raamde de totale directe schade van de overstroming op 380,5 miljoen EUR. Dit bedrag overstijgt de voor Letland in 2017 geldende SFEU-drempel voor "grote natuurrampen" van 145 740 000 EUR (d.w.z. 0,6 % van het bruto nationaal inkomen (bni) van Letland, op basis van gegevens voor 2015). Aangezien de geraamde totale directe schade boven die drempel uitkomt, kan de ramp als "grote natuurramp" in de zin van de verordening worden aangemerkt. De aanvraag van Letland komt bijgevolg in aanmerking voor een bijdrage uit het SFEU.
- (4) Letland heeft geen voorschot gevraagd.
- (5) De Letse aanvraag bevat een gedetailleerde beschrijving van de meteorologische situatie die tot de ramp heeft geleid en de gevolgen ervan. De aanhoudende regenval en de overstromingen in de maanden augustus, september en oktober 2017 hebben aanzienlijke schade teweeggebracht in de landbouw, met verlies van gewassen en verstopping van het afwateringssysteem op grote schaal als gevolg. Bovendien was er schade aan landelijke en lokale infrastructuur, met name waterinfrastructuur (waterlopen, afwateringssystemen, waterbouwkundige installaties, dijken en daarmee

¹ Verordening (EG) nr. 2012/2002 van de Raad van 11 november 2002 tot oprichting van het Solidariteitsfonds van de Europese Unie (PB L 311 van 14.11.2002, blz. 3), zoals gewijzigd bij Verordening (EU) nr. 661/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 (PB L 189 van 27.6.2014, blz. 143).

samenhangende beschermingsinfrastructuur) en vervoersinfrastructuur (grote en lokale wegen, spoorwegen). In totaal waren 184 nationale autowegen beschadigd. Verder moest het treinverkeer tijdelijk worden opgeschort. Op 29 augustus 2017 werd de noodtoestand afgekondigd. De nationale en lokale overheidsinstellingen en -bedrijven die diensten aan de bevolking verlenen, konden niet naar behoren functioneren. Een aantal scholen en andere lokale overheidsgebouwen werd overstroomd en moest worden gesloten. Waterlopen traden buiten hun oevers en in hun beddingen zette zich allerlei materiaal af, waardoor ruim 28 000 km (ondergrondse) afwateringssysteem, ongeveer 4 500 km open afvoerkanalen en sloten en ongeveer 1 700 waterlopen en waterbouwkundige constructies werden getroffen. De overstroming van afvalwaterzuiveringsinstallaties leidde tot de verontreiniging van water en vormde een gevaar voor het milieu.

- (6) Letland heeft de kosten voor nood- en herstelactiviteiten die volgens artikel 3, lid 2, van de verordening subsidiabel zijn, op 36,2 miljoen EUR geraamd. Het heeft ook een uitsplitsing naar soort activiteiten verschaft. Veruit het grootste deel van de in aanmerking komende kosten (bijna 32 miljoen EUR) heeft betrekking op de openbare riolering en de daarmee verband houdende infrastructuur. De bijdrage uit het SFEU mag echter niet worden gebruikt voor herstelwerkzaamheden die verder gaan dan de toestand van deze activa vóór de natuurramp.
- (7) De Letse autoriteiten hebben bevestigd dat de subsidiabele kosten niet door verzekeringen worden gedekt.
- (8) De getroffen regio is een "minder ontwikkelde regio" in het kader van de Europese structuur- en investeringsfondsen (2014-2020). De Letse autoriteiten hebben niet aan de Commissie te kennen gegeven dat zij voornemens zijn middelen van de programma's van de ESI-fondsen naar herstelmaatregelen over te hevelen. Nadat Letland in november 2017 echter bij de Commissie een verzoek om steun voor landbouwers had ingediend, heeft de Commissie Uitvoeringsverordening (EU) 2018/108 betreffende een noodmaatregel in de vorm van steun aan landbouwers wegens overstromingen en zware regenval in bepaalde gebieden van Litouwen, Letland, Estland en Finland vastgesteld. Het maximumbedrag voor Letland bedraagt 3,5 miljoen EUR.
- (9) Letland heeft het Uniemechanisme voor civiele bescherming niet geactiveerd.
- (10) Er lopen momenteel geen inbreukprocedures tegen het land in verband met de tenuitvoerlegging van Uniewetgeving inzake rampenpreventie en -beheer.

2.5 Conclusie

Om bovengenoemde redenen voldoet de natuurramp die in de aanvraag van Letland is beschreven aan de in de verordening gestelde voorwaarden voor het inzetten van het SFEU.

3. FINANCIERING UIT DE SFEU-TOEWIJZINGEN 2018

Krachtens Verordening (EU, Euratom) nr. 1311/2013 van de Raad van 2 december 2013 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2014-2020² (hierna de "MFK-

² Verordening (EU, Euratom) nr. 1311/2013 van 2 december 2013 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2014-2020 (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 884).

verordening" genoemd), en met name artikel 10, is jaarlijks een bedrag van maximaal 500 000 000 EUR (in prijzen van 2011) aan SFEU-middelen beschikbaar. De voorwaarden voor de beschikbaarstelling van SFEU-middelen zijn vastgesteld in punt 11 van het Interinstitutioneel Akkoord van 2 december 2013 tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie betreffende de begrotingsdiscipline, de samenwerking in begrotingszaken en een goed financieel beheer³.

Aangezien solidariteit de belangrijkste reden voor de oprichting van het SFEU was, is de Commissie van mening dat SFEU-steun progressief moet zijn. Dat betekent, gelet op de praktijk tot dusver, dat het deel van de schade dat de drempel voor SFEU-steun bij een "grote natuurramp" overstijgt (0,6 % van het bni of, indien dit bedrag lager is, 3 miljard EUR in prijzen van 2011) recht geeft op een hogere steunintensiteit dan schade onder de drempel. In het verleden werden de toewijzingen voor grote natuurrampen vastgesteld op 2,5 % van de totale directe schade onder de drempel en op 6 % van het deel van de schade boven de drempel. Voor regionale rampen en rampen aanvaard op basis van de "buurland"-regel bedraagt het percentage 2,5 %.

De bijdrage mag de geraamde totale kosten van de voor steun in aanmerking komende acties niet overschrijden. De methode voor het berekenen van de steun is in het SFEU-jaarverslag 2002-2003 beschreven en door de Raad en het Europees Parlement goedgekeurd.

Op basis van de aanvraag van Letland en uitgaande van de raming van de totale veroorzaakte directe schade, wordt de financiële bijdrage uit het SFEU als volgt berekend:

Lidstaten	<i>Kwalificatie van de ramp</i>	<i>Totale directe schade</i> (x mln EUR)	<i>Drempel voor grote natuurrampen</i> (x mln EUR)	<i>2,5 % van de directe schade tot de drempel</i> (in EUR)	<i>6 % van de directe schade boven de drempel</i> (in EUR)	Voorgesteld totaal steunbedrag (in EUR)	Betaalde voorschotten (in EUR)
LETLAND	<i>Groot</i> (art. 2, lid 2)	380.524	145.740	3 643 500	14 087 019	17 730 519	0
	TOTAAL					17 730 519	0

Overeenkomstig artikel 10, lid 1, van de MFK-verordening bedroeg het totale, begin 2018 voor SFEU-steun beschikbare bedrag 421 142 057 EUR, d.w.z. de som van de resterende toewijzing voor 2018 van 280 371 754 EUR (nl. 574 342 834 EUR min 293 971 080 EUR, het bedrag dat al in 2017 beschikbaar werd gesteld⁴), vermeerderd met de resterende toewijzing voor 2017 van 140 770 303 EUR, het bedrag dat niet is uitgegeven en overgedragen naar 2018.

Het bedrag dat in dit stadium van het jaar 2018 beschikbaar kan worden gesteld, is 139 397 191 EUR. Dit stemt overeen met het totale, begin 2018 voor SFEU-steun beschikbare bedrag (421 142 057 EUR), verminderd met het gereserveerde bedrag van 143 585 709 EUR om te voldoen aan de in artikel 10, lid 1, van de MFK-verordening neergelegde verplichting om 25 % van de jaarlijkse toewijzing voor 2018 tot 1 oktober 2018 opzij te zetten, en verminderd met de eerder dit jaar beschikbaar gestelde bedragen van 104 166 951 EUR voor

³ PB C 373 van 20.12.2013, blz. 1.

⁴ Besluit (EU) 2017/1599 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2017 betreffende de beschikbaarstelling van middelen uit het Solidariteitsfonds van de Europese Unie voor bijstand aan Italië (PB L 245 van 23.9.2017, blz. 6) en daarvan vergezeld gaande gewijzigde begroting nr. 4/2017 (PB L 330 van 13.12.2017, blz. 1).

Griekenland, Spanje, Frankrijk en Portugal⁵ en 33 992 206 EUR voor Bulgarije, Griekenland, Litouwen en Polen⁶.

Overzichtstabel van de SFEU-financiering	Bedrag in EUR
Naar 2018 overgedragen toewijzing voor 2017	140 770 303
Toewijzing voor 2018	574 342 834
Toewijzing voor 2018 die overeenkomstig artikel 10, lid 2, van de MFK-verordening vervroegd werd toegewezen in 2017	-293 971 080 -----
Begin 2018 beschikbaar totaalbedrag	421 142 057
Min in 2018 reeds beschikbaar gesteld voor Griekenland, Spanje, Frankrijk en Portugal	-104 166 951
Min in 2018 reeds beschikbaar gesteld bedrag voor Bulgarije, Griekenland, Litouwen en Polen	- 33 992 206
Min 25 % van de gereserveerde toewijzing voor 2018	-143 585 709 -----
Momenteel beschikbaar maximumbedrag (toewijzingen 2017+2018)	139 397 191
Voorgesteld totaal steunbedrag beschikbaar te stellen voor Letland	- 17 730 519
Resterend beschikbaar bedrag tot 1 oktober 2018	121 666 672

⁵ Besluit (EU) 2018/846 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 betreffende de beschikbaarstelling van middelen uit het Solidariteitsfonds van de Europese Unie voor bijstand aan Griekenland, Spanje, Frankrijk en Portugal (PB L 144 van 8.6.2018, blz. 3-4) en de daarmee samenhangende gewijzigde begroting nr. 1/2018 (PB L 191 van 27.7.2018, blz. 1).

⁶ Besluit van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2018 betreffende de beschikbaarstelling van middelen uit het Solidariteitsfonds van de Europese Unie voor bijstand aan Bulgarije, Griekenland, Litouwen en Polen (PB L XX van XX.XX.XXXX) en de daarmee samenhangende gewijzigde begroting nr. 4/2018 (PB L XX van XX.XX.XXXX).

BESLUIT VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende de beschikbaarstelling van middelen uit het Solidariteitsfonds van de Europese Unie voor bijstand aan Letland

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EG) nr. 1212/2002 van de Raad van 11 november 2002 tot oprichting van het Solidariteitsfonds van de Europese Unie⁷, en met name artikel 4, lid 3,

Gezien het Interinstitutioneel Akkoord van 2 december 2013 tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie betreffende de begrotingsdiscipline, de samenwerking in begrotingszaken en een goed financieel beheer⁸, en met name punt 11,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het Solidariteitsfonds van de Europese Unie (hierna „het fonds” genoemd) heeft tot doel de Unie in staat te stellen snel, doeltreffend en soepel op noodsituaties te reageren om solidariteit te betonen met de bevolking van door natuurrampen getroffen regio's.
- (2) Zoals vastgesteld in artikel 10 van Verordening (EU, Euratom) nr. 1311/2013 van de Raad⁹ mag het fonds het jaarlijkse maximumbedrag van 500 000 000 EUR (in prijzen van 2011) niet overschrijden.
- (3) Op 14 november 2017 heeft Letland een aanvraag ingediend om middelen uit het fonds beschikbaar te stellen in verband met een langdurige periode van hevige regen in de zomer en het najaar van 2017 die heeft geleid tot verzadiging van de bodem en vervolgens tot overstroming.
- (4) De aanvraag van Letland voldoet aan de voorwaarden voor het verlenen van een financiële bijdrage uit het fonds, zoals bepaald in artikel 4 van Verordening (EG) nr. 1212/2002.
- (5) Er moeten derhalve middelen uit het fonds beschikbaar worden gesteld om te voorzien in een financiële bijdrage aan Letland.
- (6) Teneinde zo snel mogelijk middelen uit het fonds ter beschikking te stellen, moet dit besluit van toepassing zijn vanaf de datum waarop het wordt vastgesteld-
- (7) Bij besluit 2018/508 van 27 maart 2018¹⁰ is op het fonds een beroep gedaan voor een bedrag van 50 000 000 EUR aan vastleggings- en betalingskredieten voor de betaling van voorschotten voor het begrotingsjaar 2018. Deze kredieten zijn slechts in zeer

⁷ PB L 311 van 14.11.2002, blz. 3.

⁸ PB C 373 van 20.12.2013, blz. 1.

⁹ Verordening (EU, Euratom) nr. 1311/2013 van 2 december 2013 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2014-2020 (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 884).

¹⁰ PB L 83 van 27.3.2018, blz. 13.

beperkte mate gebruikt. Bijgevolg is er ruimte om het volledige bedrag van de onderhavige beschikbaarstelling te financieren via herschikking van de kredieten die voor de betaling van voorschotten zijn vrijgemaakt in de algemene begroting van de Unie voor het begrotingsjaar 2018,

HEBBEN HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

In het kader van de algemene begroting van de Unie voor het begrotingsjaar 2018 wordt uit het Solidariteitsfonds van de Europese Unie 17 730 519 EUR aan vastleggings- en betalingskredieten beschikbaar gesteld aan Letland.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking op de datum van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Het is van toepassing met ingang van ... [*de datum van vaststelling ervan*]**.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

Voor de Raad